

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/59/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823200819
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3823200819.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Marty Trnavskej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Ľubice Bajzovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. E. XXXX/X, zastúpeného Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Trnava, Hlavná č. 31, IČO: 36 865 281, proti žalovanému F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., G. H. E. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Jaroslavom Hujíkom, advokátom so sídlom Prievidza, Hviezdoslavova ul. č. 3, o neplatnosť darovacej zmluvy a určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 22. marca 2023, č. k. 15C/9/2023-77, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil poukázaním na § 325 ods. 1, 2 písm. c) C.s.p. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou dňa 03.03.2023 domáhal určenia, že darovacia zmluva s dohovorom o zriadení vecného bremena k nehnuteľnosti uzavretá medzi A. B., D. F., nar. XX.XX.XXXX, zomrelou dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom F. XXXX/X, XXX XX C., ako daryňou a žalovaným ako obdarovaným vyhotovená dňa 22.10.2021 a uzavretá dňa 25.10.2021, je neplatná. Žalobca ďalej navrhol určiť, že nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. ú. C., obec C., okres F., ako byt. č. XX, vo vchode X, I. X. F. obytného domu súp. číslo XXXX postaveného na parc.reg. „C“ č. XXX v celosti (podiel 1/1 k celku) a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu a príslušenstva o veľkosti 656/24789-in patrí do dedičstva po zomrelej A. B., D. F., nar. XX.XX.XXXX, zomrelej XX.XX.XXXX, naposledy bytom F. XXXX/X, XXX XX C.. Žalobca súčasne s podaním žaloby podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým navrhoval, aby súd nariadil žalovanému, aby bez súhlasu žalobcu nenakladal, a to najmä, aby nepreviedol odplatne alebo bezodplatne vlastnícke právo, nezaťažil záložným právom alebo akýmkoľvek iným vecným bremenom, nevložil do základného imania obchodnej spoločnosti nehnuteľnosť evidovanú J. K. F., katastrálnym odborom, pre k. ú. C., ktorá je zapísaná na LV. č. XXXX ako: byt č. XX, vo vchode X, I. X. F. obytného domu súp. číslo XXXX postaveného na parc. reg. „C“ č. XXX v celosti (podiel 1/1 k celku) a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu a príslušenstva o veľkosti 656/24789-in. Žalobca návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil najmä podstatou podanej žaloby. Dôvodil tým, že matka žalobcu a aj žalovaného uzavrela dňa 25.10.2021 predmetnú darovaciu zmluvu a zároveň zmluvu o zriadení vecného bremena in persona na byt, spočívajúce v práve poručiťky doživotne a bezodplatne bývať v byte a v práve užívať k bytu spoločné časti a spoločné zariadenia a príslušenstvo. Predmetná zmluva mala byť podľa žalobcu podpísaná poručiťkou prinútením žalovaného a to spôsobom, že mamu násilím odvliekol overiť podpis na darovacej zmluve, aby nadobudol nehnuteľnosť do svojho vlastníctva, hoci musel mať vedomosť o neschopnosti poručiťky daný úkon pochopiť, a takto úmyselne zneužil psychický stav poručiťky na prevod bytu. Po vyšetrení dňa 04.11.2021 (len 9 dní od uzavretia darovacej zmluvy) A. L. vzhľadom na duševnú poruchu poručiťky (demencia pri Alzheimer - ľahká-stredne ťažká s behaviorálnymi

poruchami) odporučila odbremeniť poručiťelku od rizikových úkonov, dohľad nad príjmom jedla, tekutín, dávkovaním a užívaním liekov, celodenný dohľad a opatrovanie. Na záver poukázala na vhodnosť prehodnotenia spôsobilosti poručiťelky na právne úkony za účelom jej právnej ochrany. Za účelom preukázania prejavov ochorenia poručiťelky žalobca navrhol výsluch svedka A. F., ktorá bola susedou poručiťelky. Žalobca ihneď po zistení vyššie uvedených skutočností podal dňa 10.12.2021 návrh na obmedzenie spôsobilosti poručiťelky na právne úkony, aby zabránil prípadnému ďalšiemu zneužitiu duševnej choroby svojej mamy. J. M. F. rozsudkom zo dňa 05.05.2022, č. k. 15Ps/7/2021-59 (ďalej len „rozhodnutie“) vyhovel návrhu žalobou a obmedzil spôsobilosť poručiťelky na právne úkony tak, že nie je schopná nakladať s hnutelným aj nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažovať, spísať závet, preberať dôchodok, resp. iné dávky, či finančnú hotovosť, hospodáriť s akoukoľvek hotovosťou, nie je spôsobilá uzatvárať akékoľvek zmluvy, úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými ani fyzickými osobami, ani byť ručiťelom iným osobám, nie je spôsobilá konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami, nie je spôsobilá rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Súčasne bol poručiťelke ustanovený opatrovník, ktorým sa stal žalobca. Podkladom pre rozhodnutie bol znalecký posudok z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria č. 23/2022, ktorý vypracoval znalec A. A. A.. Zo záveru tohto znaleckého posudku vyplynulo, že poručiťelka trpí duševnou poruchou, zmiešanou demenciou stredne-ťažkého stupňa (vaskulárnej, atrofickej etiológie), ktorá je trvalého a nezvratného charakteru. Vôľové funkcie poručiťelky sú výrazne oslabené, prítomné je zlyhávanie v komplexných aktivitách (neschopnosť účelnej manipulácie s finančnými prostriedkami a majetkom, neschopnosť vybavovania úradných záležitostí). V závere znaleckého posudku znalec dospel k jednoznačnému záveru o tom, že u poručiťelky boli splnené všetky predpoklady na obmedzenie poručiťelky na právne úkony v maximálnej možnej miere. Rovnako už v tom čase poručiťelka nebola schopná vzhľadom na jej psychický stav vnímať priebeh súdneho konania a pochopiť význam súdneho rozhodnutia. Žalobca ďalej poukázal na to, že vzhľadom na osobu žalovaného, ktorého pozná dlhé roky a má vedomosť o jeho úverovom zaťažení (čerpanie spotrebného úveru vo N. O. v sume 20.200,- eur dňa 15.02.2021), existuje dôvodná obava, že byt zaťaží záložným právom, prípadne ho predá tretej osobe, čo zjavne môže spôsobiť škodu. Okrem iného sa žalovaný o matku nestaral, nezaujímal sa o ňu, všetky potreby poručiťelky musel zabezpečovať žalobca. Súd prvej inštancie zo zistených skutočností nemal preukázané také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi sporovými stranami. Len samotná existencia dlhu na strane žalovaného sama o sebe nezakladala dôvod na uloženie zákazu nakladať s nehnuteľnosťou. Žalobca neosvedčil, že žalovaný svojím konaním robí kroky smerujúce k speňažovaniu svojho majetku, zbavovaniu sa nehnuteľností, resp. že má konkrétne v úmysle nehnuteľnosť zaťažiť, resp. previesť na inú osobu. Okolnosti ohľadom starostlivosti o matku žalobcu a žalovaného taktiež nepredstavovali dôvody, pre ktoré by bolo nutné dočasne upraviť pomery medzi sporovými stranami. Povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť aspoň v nevyhnutnom rozsahu bola pritom jednoznačne na strane žalobcu, ktorý navrhol nariadiť neodkladné opatrenie. Nakoniec sa žalovaný k žalobe vyjadril, že takýto úmysel nemá, ide o rodinný majetok, o ktorý sa bude starať. Preto súd prvej inštancie návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote žalobca, ktorý žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu vyhovel a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Odvolanie odôvodnil dôvodmi podľa § 365 ods.1 písm. d/, f/ a h/ C.s.p. V celom rozsahu nesúhlasil s uznesením súdu prvej inštancie a považoval ho za nesprávne. Žalobca bol presvedčený, že návrh na vydanie neodkladného opatrenia dostatočne vyčerpávajúco odôvodnil skutočnosťami, pre ktoré by malo dôjsť zo strany súdu prvej inštancie k bezodkladnej úprave pomerov medzi sporovými stranami. Podľa žalobcu súd prvej inštancie pri rozhodovaní nezohľadnil skutkové okolnosti, a to predovšetkým zdravotný stav matky žalobcu a žalovaného (ďalej len „poručiťelka“), v ktorom sa nachádzala v čase prevodu nehnuteľnosti na žalovaného ako predpoklad pre rozhodnutie vo veci samej, finančnú situáciu žalovaného a správanie žalovaného. Názor súdu prvej inštancie o tom, že vyššie uvedené okolnosti nie sú dôvodmi na úpravu pomerov medzi sporovými stranami, nebol podľa žalobcu správny. Dôvodnosť neodkladného opatrenia bola preukázaná práve okolnosťami, ktoré sa postupne diali až do prevodu nehnuteľnosti na žalovaného poručiťelkou. Bolo nepochybné, že v čase prevodu žalovaný vedel o zdravotnom stave poručiťelky, ktorý sa v plnej miere prejavoval v jej správaní. Dané správanie nebolo zo strany žalovaného objektívne možné prehliadať a napriek tomu, uvedomujúc si nespôsobilosť poručiťelky, žalovaný využil duševnú poruchu poručiťelky s cieľom zabezpečenia podpisu poručiťelky na darovacej zmluve. Žalobca dal do popredia samotný charakter žalovaného, keď uviedol do omylu (fakticky využil) svoju bezbrannú mamu (poručiťelku) a nechal previesť nehnuteľnosť na seba. Z tohto správania (a samotného poznania

žalovaného ako nezodpovedného brata) pramenila obava žalobcu o prípadný predaj nehnuteľnosti. Nebolo možné súhlasiť s argumentáciou súdu prvej inštancie, kedy žalobca neosvedčil, že by žalovaný uskutočňoval konkrétne kroky v súvislosti s nakladaním s nehnuteľnosťou, nakoľko to nie je nevyhnutnou podmienkou na vydanie neodkladného opatrenia. Žalobca uviedol, že postačuje dôvodná obava, že k daným krokom zo strany žalovaného príde, čo preukazovalo násilné správanie žalovaného. V tejto súvislosti žalobca ešte uviedol, že ak by mal čakať na uskutočnenie prvých krokov žalovaného smerujúcich k nakladaniu s nehnuteľnosťou, resp. na také kroky, ktoré by odôvodňovali predpoklad, že žalovaný s predmetnou nehnuteľnosťou zamýšľa nakladať, neodkladné opatrenie by už ani nebolo možné nariadiť, čím by sa takáto forma právnej ochrany stala pre žalobcu neefektívnou, zbytočnou a oneskorenou. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/189/2019 zo dňa 19.01.2019. K vyjadreniu žalovaného, v ktorom deklaroval, že vydaním neodkladného opatrenia, ktorým by súd žalovanému dočasne zakázal nakladať s nehnuteľnosťou, by nezasiahlo významne do jeho vlastníckych práv, keďže tento neplánuje predaj alebo zaťažiť nehnuteľnosť, žalobca uviedol, že zásah do vlastníckych práva žalovaného vydaním neodkladného opatrenia by bol len minimálne, avšak naproti tomu obava žalobcu zo znehodnotenia nehnuteľnosti záložným právom a prípadne jej predajom žalovaným bola oveľa reálnejšia a výrazným spôsobom by zasahovala do procesného postavenia žalobcu, pričom fakticky môže zmariť súdne konanie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu vyjadril tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za správne a zákonné a navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zhode s názorom súdu prvej inštancie zastával stanovisko, že žalobca nepreukázal také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť potrebu dočasnej úpravy pomerov medzi sporovými stranami nariadením neodkladného opatrenia. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že nebolo preukázané, že by z jeho strany hrozilo speňažovanie predmetnej nehnuteľnosti, jej zaťaženie alebo iná dispozícia s nehnuteľnosťou, ktorá by ohrozila nárok žalobcu uplatnený žalobou. Tak ako už uviedol vo vyjadrení k žalobe, darovanie nehnuteľnosti jeho matkou nebol úkon, ktorý by bol neočakávaný, pretože celá naša rodina bola uzročená s tým, že rodinný majetok sa rozdelí tak, že rodinný dom v C. bude prevedený do vlastníctva žalobcu, čo sa aj stalo a byt bude prevedený do jeho vlastníctva. Medzi týmito úkonmi matky bol rozdiel tri roky, počas ktorých členovia rodiny vnímali rodinnú dohodu tak, že očakávali jej naplnenie darovaním predmetného bytu do jeho vlastníctva. Preto tvrdenie žalobcu o zneužití zdravotného stavu matky považoval za úplne nepravdivé. Žalobca si zrejme neuvedomil, že on nadobudol darovaním do svojho vlastníctva majetkovú hodnotu od poručiťky, ktorá prevyšovala majetkovú hodnotu predmetného bytu a aj v prípade, ak by bol vo veci samej v tomto konaní úspešný, bude z jeho strany vznesený nárok v zmysle § 484 vety druhej Občianskeho zákonníka, aby sa do zákonného podielu dediča, v tomto prípade žalobcu započítalo to, čo za života poručiťky od nej bezplatne dostal, keďže darovanie rodinného domu s pozemkami v mesta C. v hodnote cca 80.000,- eur nemožno považovať za obvyklé darovanie. Tvrdenie žalobcu, že by byt speňažil, zaťažil záložným právom a pod. bolo ničím nepodloženým tvrdením. K zadĺženiu uviedol, že nie je zadĺžený neprimerane k svojim a manželkiným možnostiam splácať úver. Poukázal tiež na to, že v katastri nehnuteľností pre kat. ú. C. je v LV č. XXXX pri predmetnej nehnuteľnosti zapísaná poznámka o podanej žalobe o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nebohej A. B.. Podľa jeho názoru aj táto skutočnosť vylučovala dôvodnosť obavy, že by mohol s nehnuteľnosťou nakladať tak, aby to ohrozilo práva a nároky žalobcu, resp. tieto by nenariadením neodkladného opatrenia boli zmarené. Považoval za potrebné poukázať aj na rozporné tvrdenie žalobcu, ktorý na jednej strane tvrdil, že žalovaný poznal zdravotný stav matky z psychiatrického hľadiska tak ako žalobca a na strane druhej tvrdil, že sa o matku vôbec nestaral, že sa staral o ňu len žalobca. V prílohe priložil potvrdenie zo zariadenia pre seniorov F. zo dňa 15.03.2023, z ktorého vyplynulo, že o mamu prejavoval záujem aj potom ako sa jej zhoršil zdravotný stav a bývala v penzióne.

4. Žalobca v písomnej replike k vyjadreniu žalovaného uviedol, že v celom rozsahu trvá na podanom odvolaní. Zo samotnej podstaty tvrdenia žalovaného o vedomosti rodiny o dohode s prevodom nehnuteľnosti (bytu) z nebohej matky na žalovaného vyplynula vysoká miera pochybnosti o existencii akejkoľvek dohody medzi žalobcom, žalovaným a ich nebohou matkou, a to hneď z viacerých dôvodov. V prípade, ak by takáto existencia dohody o rozdelení majetku existovala, nič nebránilo nebohej matke v čase, keď prevádzala nehnuteľnosť žalobcovi, previesť nehnuteľnosť (byt) darovacou zmluvou na žalovaného. Navyše ani po dobu troch rokov odo dňa darovania nehnuteľnosti žalobcovi nedošlo k prevodu nehnuteľnosti z nebohej matky na žalovaného. Bolo teda zrejme, že žiadna dohoda o rozdelení majetku neexistovala, a to práve z dôvodu, že žalovaný nevedol usporiadaný život,

nemal dobré vzťahy s matkou, nestaral sa o ňu a neprejavoval vážny záujem o jej zdravotný stav. Vo vzťahu k možnosti započítania daru uviedol, že táto skutočnosť je vo vzťahu k predmetu konania irelevantná. Navyše žalovaný si môže započítať len výšku podielu, nie celú cenu nehnuteľnosti, pričom cena darovanej nehnuteľnosti nie je určená. To, že žalovaný nedostal žiadny iný dar (ako sám uviedol vo vyjadrení) len potvrdzovalo zlý vzťah medzi ním a nebohú matkou. Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal svoju solventnosť potvrdením o príjme, ktoré priložil do konania. Rovnako žalovaný vôbec neuviedol, či išlo z jeho strany o jediný úver, nakoľko predmetný úver je spotrebný. V prípade, ak žalovaný chcel preukázať svoju solventnosť, bolo jeho povinnosťou riadne vydokladovať všetky svoje náklady. Vzhľadom na to, že žalovaný nedokladoval svoje majetkové pomery, nemohlo toto tvrdenie zmierniť obavy žalobcu s predajom sporného bytu. Samotná existencia poznámky na liste vlastníctva sama o sebe nevyklučuje (ne)možnosť nakladania s nehnuteľnosťou. V danom prípade ide poznámku, ktorá má len informatívny charakter, čo znamená, že žiadnym spôsobom nebráni nakladaniu so sporným bytom. V prípade, ak by tomu tak bolo, žalobca by sa nedomáhal nariadenia neodkladného opatrenia. Z toho dôvodu ani tento argument neobstojí, keďže v tomto prípade ide o efektívnu ochranu práv žalobcu. Vo vzťahu k starostlivosti a prejavovaniu záujmu o nebohú matku si dovolil zdôrazniť, že netvrdil, že v období krátko pred podpisom darovacej zmluvy sa žalovaný nezaujímal o svoju nebohú matku. Práve naopak, v tom čase sa začal účelovo zaujímať o potreby svojej nebohej matky, aby následne využil jej zdravotné ťažkosti k prevodu bytu. Samotné potvrdenie, ktoré vystavila riaditeľka, žiadnym spôsobom nepreukazovalo, v akom rozsahu (kvantifikáciu) sa zaujímal žalovaný o svoju nebohú matku. Navyše sa vzťahovalo výlučne len na obdobie, kedy sa nebohá matka nachádzala v zariadení pre seniorov. V období predtým však žalovaný nemal ako preukázať vzťah k matke.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané podľa § 359 C.s.p., proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 357 písm. d) C.s.p.), že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 C.s.p. aj náležitosti podľa § 363 C.s.p., vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

6. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 C.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť. Odvolací súd rozhodol postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. (a contrario).

7. Žalobca sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal uloženia povinnosti voči žalovanému, aby bez súhlasu žalobcu nenakladal, a to najmä, aby nepreviedol odplatne alebo bezodplatne vlastnícke právo, nezaťažil záložným právom alebo akýmkoľvek iným vecným bremenom, nevložil do základného imania obchodnej spoločnosti nehnuteľnosť evidovanú J. K. F., katastrálnym odborom, pre k. ú. C., ktorá je zapísaná na LV č. XXXX, byt. č. XX, vo vchode X, I. X. F. obytného domu súp. číslo XXXX postaveného na parc. reg. „C“ č. XXX v celosti (podiel 1/1 k celku) a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu a príslušenstva o veľkosti 656/24789-ín. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa vzťahuje k žalobe žalobcu vo veci samej, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému určenia neplatnosti darovacej zmluvy a určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nebohej poručiťelke A. B., matke žalobcu a žalovaného z dôvodu, že žalovaný aj napriek vedomosti o zlom psychickom stave ich matky - poručiťelky ju donútil k uzavretiu darovacej zmluvy, ktorou došlo k prevodu vlastníckeho práva k predmetnému bytu z ich matky - poručiťelky na žalovaného. V opise skutkového stavu uviedol, že vzhľadom na osobu žalovaného ako jeho brata a o jeho vedomosti o úveroch žalovaného a nezájmu žalovaného o poručiťelku existuje dôvodná obava, že žalovaný prevedie vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti na tretiu osobu, alebo inak zaťaží.

8. Súd prvej inštancie návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol z dôvodu, že žalobca nepreukázal potrebu dočasne upraviť pomery medzi stranami.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil tvrdené skutkové okolnosti, správne aplikoval právnu normu a svoje rozhodnutie i náležite odôvodnil. Odvolací súd sa preto stotožňuje so závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení uznesenia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti výroku napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza:

10. Podľa § 324 ods. 1 C.s.p. pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení, súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11. Podľa § 325 ods. 1 C.s.p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa § 325 ods. 2 písm. c/ C.s.p. neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby nenakladala s určitými vecami alebo právami.

13. Podľa § 326 ods. 1 C.s.p v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

14. Podľa § 328 ods.1 C.s.p. ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

15. Podľa § 329 ods. 2 C.s.p. pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že úspech strany, ktorá sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia, si vyžaduje osvedčenie danosti hmotnoprávneho nároku (práva), ohľadne ktorého majú byť upravené pomery strán sporu (tzv. osvedčenie nároku) tak, aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov. Opísaním rozhodujúcich skutočností, ktoré odôvodňujú nariadenie neodkladného opatrenia, musí navrhovateľ neodkladného opatrenia preukázať, z čoho, t. j. z akých okolností vyvodzuje svoj nárok na nariadenie neodkladného opatrenia a musí deklarovať opodstatnenie nároku neodkladného opatrenia. Navrhovateľ neodkladného opatrenia má tak dôkaznú povinnosť, pokiaľ ide o skutočnosti preukazujúce, že je daný dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia a zároveň má povinnosť tvrdenia, čo sa týka skutočností odôvodňujúcich navrhované neodkladné opatrenie. Nesplnenie tejto procesnej povinnosti má za následok procesnú sankciu, ktorú predstavuje zamietnutie návrhu. Konanie o nariadenie neodkladného opatrenia podľa C.s.p. je kontradiktórnym konaním. Bez hodnoverného osvedčenia hmotnoprávneho nároku procesná ochrana, akokoľvek neodkladná a naliehavá, nemôže obstáť.

17. Odvolací súd ďalej poukazuje na tú skutočnosť, že úpravou neodkladných opatrení zákon umožňuje riešiť také situácie, kde je potrebný okamžitý zásah súdu, teda situácie, ktoré neznesú odklad do skončenia konania vo veci samej, čo v danom prípade splnené nie je.

18. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že tento vychádza zo základu, že nehnuteľnosť v k.ú. C. (byt) žalovaný nadobudol na základe neplatného právneho úkonu a táto skutočnosť ho neopravňuje na prípadné ďalšie dispozície s nehnuteľnosťou. Súd prvej inštancie svoje vecne správne rozhodnutie podložil argumentáciou vzťahujúcou sa na konanie vo veci samej konštatovaním o nesplnení podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia a o neosvedčení tvrdení žalobcu. Odvolací súd k úvahe súdu prvej inštancie navyše konštatuje, že splnenie zákonom vyžadovaných podmienok na vyhovenie návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia bez jeho preukázania, nemôže byť vyvodené a nahradené súdom len z jeho hypotetických úvah o možnom nakladaní s nehnuteľnosťou žalovaného (vlastníkom vedeného v katastri nehnuteľnosti) a z obáv žalobcu o možnom vzniku škody (ktorej nie je vlastníkom). Táto obava by v posudzovanom prípade (berúc v úvahu znenie žalobcom navrhovaného neodkladného opatrenia) musela vychádzať z konkrétneho konania žalovaného, smerujúceho k takej dispozícii s nehnuteľnosťou, ktorá by jednoznačne vyvolávala dôvodnú obavu vzniku bezprostredne hroziacej ujmy a túto by žalobca musel osvedčiť listinnými dôkazmi (napr. listom vlastníctva k uvedenej nehnuteľnosti, s vyznačenou plombou, ktorá deklaruje budúcu zmenu vlastníckeho práva, inzerovaním ponuky na predaj uvedenej nehnuteľnosti a pod.). V opačnom prípade nemožno do vlastníckeho práva žalovaného zasiahnuť a pomery medzi stranami, aj keď len dočasne, upraviť tak výnimočným a závažným procesným prostriedkom, akým je neodkladné opatrenie.

19. V danej veci dospel odvolací súd k záveru, že žalobca nepreukázal, že by mal žalovaný záujem predmetnú nehnuteľnosť predať, resp. že realizuje jej prevod akýmkoľvek spôsobom. Žalobca potrebu neodkladnej úpravy pomerov odôvodnil len všeobecne tým, že je dané riziko, že žalovaný bude ďalej prevádzať vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Odvolací súd poukázal na žalobcom predložené dôkazy, nachádzajúce sa v súdnom spise, ktoré potrebu bezodkladne upraviť pomery medzi žalobcom a žalovaným neodôvodňujú. Žalobca spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia ako prílohu predložil list vlastníctva č. XXXX, darovaciu zmluvu s dohovorom o zriadení vecného bremena k nehnuteľnosti zo dňa 22.10.2021, potvrdenie o čerpaní úveru zo dňa 18.03.2023, úmrtný list poručiťky zo dňa 31.01.2023, potvrdenie z pohrebnej služby zo dňa 20.02.2023, potvrdenie zo zariadenia pre seniorov zo dňa 16.02.2023, rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti poručiťky na právne úkony zo dňa 05.05.2022, lekárske správy a znalecký posudok. Tieto listiny osvedčujú skutkový stav, a to, že vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti je žalovaný, ktorý túto nadobudol na základe darovacej zmluvy s dohovorom o zriadení vecného bremena k nehnuteľnosti zo dňa 22.10.2021, pričom z rozhodnutia J. K. F., katastrálny odbor č. N. XXXX/XXXX zo dňa 04.01.2022 vyplýva, že príslušný orgán povolil vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k predmetnej nehnuteľnosti. Tieto skutočnosti však neosvedčujú, že by sa žalobcovi mala poskytnúť neodkladná ochrana nariadením neodkladného opatrenia alebo, že je tu nebezpečenstvo bezprostrednej ujmy. Z okolností prípadu nevyplýva, že by sa žalovaný počas prebiehajúceho konania o neplatnosti darovacej zmluvy snažil byť predať, darovať, prenajať alebo ho zaťažiť zriadením záložného práva, a podobne, keď ani približne 2 roky od uzavretia darovacej zmluvy (dňa 25.10.2021) nie sú zrejmé žiadne úkony žalovaného smerujúce k dispozícii s nehnuteľnosťou. Predovšetkým tvrdenie žalobcu, že k prevodu nehnuteľnosti z poručiťky na žalovaného došlo zo strany žalovaného násilným spôsobom, ktorý zneužil jej duševnú poruchu, nemôže predstavovať úmysel (hrozbu) žalovaného s touto nehnuteľnosťou nakladať (teda jeho vôľu), pričom k uvedenému došlo ešte v roku 2021 (t.j. cca rok a pol pred podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia). Preto ani tvrdenie žalobcu, že úmysel žalovaného previesť, príp. zaťažiť predmetnú nehnuteľnosť má vyplývať z toho, že žalovaný je úverovo zaťažený, odvolací súd nepovažoval za opodstatnené.

20. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX, okres Prievidza, obec C., k.ú. C. vyplýva, že k predmetnej nehnuteľnosti je zapísaná poznámka o tom, že na J. M. F. prebieha konanie o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po neb. A. B. pod sp. zn. 15C/9/2023. Uvedená poznámka má charakter informatívnej poznámky, ktorá informuje vlastníka nehnuteľnosti ako aj všetky ďalšie dotknuté osoby, prípadne súdy, notárov, exekútorov, realitný trh a ostatné osoby o skutočnosti, ktorá sa týka nehnuteľnosti, a to o prebiehajúcom súdnom konaní, ktoré môže mať následne vplyv na zápis vlastníckych práv k predmetným nehnuteľnostiam. I keď priamo uvedená poznámka neobmedzuje vlastníka v práve nakladať s nehnuteľnosťou (nejde o poznámku obmedzujúcu), Civilný sporový poriadok cez inštitút subjektívnej záväznosti rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti, ktorý je v zmysle § 228 ods. 2 záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o súdnom konaní v spojení s ustanovením § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. (katastrálny zákon), priamo poskytuje ochranu toho subjektu, v prospech ktorého by v zmysle rozsudku bolo určené vecné právo k nehnuteľnosti, a to tým, že okresný úrad by vyznačil stav pred týmto právnym úkonom, čo zároveň platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou. Teda aj v prípade, ak by žalovaný previedol predmetnú nehnuteľnosť na tretiu osobu a následne by rozsudok súdu vo veci samej týkajúci sa vecného práva bol v prospech žalobcu, správa katastra by v katastri nehnuteľností vyznačila stav pred týmto prevodom na ďalšiu osobu. Neodkladné opatrenie by preto len v danej veci duplovalo právnú ochranu, ktorá je žalobcovi už poskytnutá zo zákona. Aj táto skutočnosť je dôvodom, pre ktorý v danej veci nebola na základe tvrdení a dotazov žalobcu preukázaná potreba bezodkladne upraviť pomery strán a z dôvodu ktorého je návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nedôvodný.

21. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že žalobca nepreukázal splnenie podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, t.j. neunesol bremeno osvedčenia tvrdeného skutkového stavu ani bremeno tvrdenia a dokázania existencie potreby okamžitej dočasnej úpravy pomerov, resp. obavy z konania žalovaného, ktoré by osvedčovalo nehnuteľnosť predať, prenajať, zaťažiť, dať do užívania inej osobe alebo inak scudzit'.

22. Zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie je tak vecne správne, preto bolo potrebné toto podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

23. Odvolací súd k námietkam odvolateľa, ktoré sa týkali veci samej (zdravotného stavu matky, finančnej situácie žalovaného, správania žalovaného) uvádza, že v rozhodnutí o nariadení neodkladného opatrenia nie je úlohou súdu skutkovo, ani právne hodnotiť existenciu a danosť právneho nároku žalobcu vo veci samej (existencia odvolateľom namietanej neplatnosti darovacej zmluvy a určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva), o ktorom bude úlohou súdu meritórne rozhodnúť po náležitom dokazovaní a právnom vyhodnotení dôvodnosti podanej žaloby. Odvolací súd poznamenáva, že dôvody odvolania žalobcu smerujú skôr k spochybneniu samotného právneho základu uplatneného nároku žalobcu, uvádza skutkové a právne okolnosti, ktoré však presahujú rámec konania o neodkladnom opatrení a sú/budú relevantné v rámci dokazovania a právneho posúdenia v meritórnom konaní vo veci samej v zmysle petitu žaloby. Úlohou súdu v konaní o nariadení neodkladného opatrenia je len skúmať, či sú splnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, čo v danom prípade nebolo odvolacím súdom zistené. Zamietnutím návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd nijakým spôsobom neprejudikuje prípadné rozhodnutie vo veci samej. Zamietnutie uvedeného návrhu v danom prípade znamená len to, že súd v danom prípade nemal preukázané, že pomery strán je potrebné riešiť formou neodkladného opatrenia.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).